

АНАЛІТИЧНИЙ ЦЕНТР СУЧАСНОЇ ГУМАНІТАРИСТИКИ
ХАРКІВСЬКА АСОЦІАЦІЯ ПОЛІТОЛОГІВ

**ЦИФРОВА МОДЕРНІСТЬ
І ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ:
НОВІ РИЗИКИ, НОВІ
РАЦІОНАЛЬНОСТІ**

Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції
(м. Харків, 30 квітня 2026 р.)

Харків
«Право»
2026

DOI: <https://doi.org/10.31359/9786178848415>

УДК 001+004+005+14+159.9+2+316+32+34+35+37+65+7+81

Ц72

*Реєстраційне посвідчення УкрІНТЕІ МОН України
№ 396 від 17 березня 2026 р.*

Редакційна колегія:

Панфілов О. Ю., доктор філософських наук, професор (голова);

Герасіна Л. М., докторка соціологічних наук, професорка;

Прудников В. А., кандидат юридичних наук, доцент;

Стасевська О. А., кандидатка філософських наук, доцентка;

Чернишова Т. О., кандидатка філологічних наук, доцентка

Ц72 **Цифрова** модерність і штучний інтелект: нові ризики, нові раціональності : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Харків, 30 квіт. 2026 р.) / [редкол.: Панфілов О. Ю. (голова), Герасіна Л. М., Прудников В. А. та ін.] ; Аналіт. центр сучас. гуманітаристики ; Харків. асоц. політологів. – Харків : Право, 2026. – 118 с. – DOI: <https://doi.org/10.31359/9786178848415>.

ISBN 978-617-8848-41-5

Матеріали конференції містять доповіді, у яких висвітлено феномен цифрової модерності як нового етапу розвитку цивілізації, де штучний інтелект і великі дані стають визначальними чинниками формування соціальної реальності. Автори збірки аналізують трансформацію класичних уявлень про раціональність, суб'єктність і безпеку в умовах радикальної невизначеності, цифрову культуру метамодерну, міжнародні відносини в цифрову епоху. У фокусі уваги авторів – етичні дилеми впровадження ШІ в державне управління та право, трансформація освітніх парадигм, а також пошук нових форм соціальної згуртованості в умовах алгоритмізації публічного простору.

УДК 001+004+005+14+159.9+2+316+32+34+35+37+65+7+81

Відповідальність за достовірність наданих матеріалів несуть автори.

© ГО «Аналітичний центр сучасної гуманітаристики», 2026

© Харківська асоціація політологів, 2026

© ТОВ «Видавничий дім «Право», 2026

ISBN 978-617-8848-41-5

19. Ceccorulli M. Geopolitics and migration: the European Union's misstep. *European Politics and Society*. 2025. P. 1–12. DOI: <https://doi.org/10.1080/23745118.2025.2583071>

Науковий керівник: доктор філософських наук, професор М. П. Требін

Коротков Д. С.,

кандидат політичних наук, доцент,
Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця

М'ЯКА СИЛА ЯК РЕСУРС ВПЛИВУ: ІНСТРУМЕНТИ, ПОКАЗНИКИ ТА СУЧАСНІ ПРАКТИКИ

Термін «м'яка сила» (soft power) був одним із найпопулярнішим терміном у міжнародних відносинах до початку російського вторгнення в Україну, але не зник із сучасного політологічного дискурсу і практичного використання державами у зовнішній політиці держав. «М'яка сила» у поєднанні з «жорсткою» силою стає структурним матричним елементом концепції «розумної сили» держави.

Існують різноманітні рейтинги «м'якої сили» держави. Один із найавторитетніших сучасних рейтингів м'якої сили – це рейтинг міжнародної консалтингової компанії Brand Finance (Велика Британія). Методологія базується на міжнародному опитуванні десятків тисяч респондентів у різних країнах за 8 ключовими блоками: ділове середовище, економічна репутація (Business and Trade), ефективність управління, політична стабільність (Governance), дипломатичний вплив (International Relations), культура, історична спадщина (Culture and Heritage), медіавплив, інформаційна присутність (Media and Communication), університети, наука (Education and Science), імідж населення, цінності (People and Values), стійке майбутнє (Sustainable future) [1].

Необхідно зазначити, що нематеріальна природа м'якої сили зумовлює обмеженість її прямого вимірювання та оцінювання ефективності. Попри це, її вплив підлягає емпіричному аналізу через систему релевантних показників. Використання відповідного інструментарію, який буде проаналізований, дозволяє здійснювати опосередковану оцінку результативності м'якої сили.

1. *Культурний обмін.* М'яка сила може бути застосована, коли нація пропонує культурний обмін між націями. За оцінками Всесвітньої туристської організації ООН (UNWTO), Франція, як очікується, залишиться найпопулярнішим туристичним напрямком із приблизно 82,6 млн відвідувачів, за нею йдуть США (75,6 млн) та Іспанія (75,6 млн). Серед інших популярних напрямків – Китай, Італія, Велика Британія, Німеччина та Мексика, що свідчить про високий рівень розвитку глобального туризму в Європі, Північній Америці, а також у деяких регіонах Азії та Латинської Америки [2].

2. *Глобальні ЗМІ.* Зазначимо, у цифрову епоху ЗМІ зазнали кардинальних змін, що вплинуло на способи створення, поширення та використання знань. Соціальна взаємодія, журналістика та розваги зазнали радикальних змін у результаті впровадження нових комунікаційних технологій, таких як соціальні мережі та цифрове сторітеллінг [3, р. 138]. Соціальні мережі стали важливим інструментом для реалізації державної політики, комунікації уряду та освітніх ініціатив. ЗМІ є гнучким інструментом проєктування «м'якої сили», що дає країнам можливість доносити свою політику, цінності та культуру до аудиторій за кордоном. ЗМІ, чи то через соціальні мережі, чи то через традиційні канали мовлення, надають державам можливість формувати наративи, брати участь у публічній дипломатії та завойовувати авторитет на міжнародній арені

У глобальних ЗМІ (особливо в соціальних), як і раніше, домінують США. Завдяки своїй величезній політичній, економічній, технологічній та військовій могутності американські або американізовані ЗМІ доступні по всьому світу, англійською мовою або в дубльованих чи уніфікованих версіях. Відбиток американських ЗМІ на глобальному комунікаційному просторі через володіння декількома мережами і виробничими об'єктами – від супутників до телекомунікаційних мереж, від кіберпростору до «повного переважаючого спектра» реального простору – дає США величезну перевагу. Дивлячись на ЗМІ США, можна зробити висновок, що вони активно залучені до функціонування своєї м'якої сили [4].

3. *Обмін освітою.* Освіта, за умови етичного та стратегічного застосування, може слугувати трансформаційним інструментом м'якої сили, сприяючи міжкультурному діалогу, формуючи глобальні цінності та вирішуючи сучасні геополітичні виклики. Оскільки держави все частіше інтегрують елементи примусу у свої стратегії, основні ідеали м'якої сили – діалог, взаємна повага та культурний обмін – ризикують бути затьмареними. Тим

не менш, м'яка сила залишається невід'ємною частиною моральної та культурної сили нації, здатною реагувати на зовнішні виклики та протидіяти новим загрозам. Освіта, зокрема, повинна служити моральним компасом, балансуючи свій вплив з етичною відповідальністю за підтримку цих ідеалів. Освіта є ключовим інструментом у цих стратегіях, слугуючи гібридним механізмом, що поєднує принципи м'якої та розумної сили [5]. Наприклад, стипендії та програми обміну можуть сприяти довгостроковим культурним зв'язкам (м'яка сила), одночасно просуваючи цілі зовнішньої політики, пов'язані з національними інтересами (жорстка сила). Так само освітня дипломатія може ненав'язливо впливати на глобальне сприйняття, одночасно сприяючи досягненню стратегічних цілей, таких як нарощування потенціалу в ключових геополітичних регіонах.

Значимо 10 найкращих країн для іноземних студентів в контексті реалізації державами «м'якої сили» [6].

США залишаються найкращим напрямком для іноземних студентів завдяки своїм престижним університетам, різноманітним академічним програмам, можливостям дослідження та широкому спектру стипендій і варіантів фінансування. Це також центр інновацій, який пропонує чудові перспективи кар'єрного зростання.

Велика Британія відома своїми університетами світового рівня, історичними установами та передовими дослідницькими установами. Вона забезпечує багатий культурний досвід і пропонує низку курсів, у тому числі короткотривалих ступенів, що робить її привабливим варіантом для багатьох студентів.

Канада стає все більш популярною завдяки високоякісній освіті, безпечному середовищу, привітній імміграційній політиці та можливостям отримання дозволів на роботу після закінчення навчання, що робить її привабливим місцем для іноземних студентів.

Австралія пропонує високий рівень освіти, багатокультурне середовище та високу якість життя. Її університети відомі дослідженнями та інноваціями, а країна надає численні стипендії та можливості роботи для іноземних студентів.

Німеччина відома своїми інженерно-технічними програмами, пропонує безкоштовне або недороге навчання в державних університетах. Країна має сильний акцент на дослідженнях і розробках, що робить її привабливим варіантом для тих, хто цікавиться науковими сферами.

Нова Зеландія є популярним місцем для навчання за кордоном завдяки своїй високоякісній освіті та унікальному культурному досвіду. Країна відома своєю зосередженістю на питаннях сталого розвитку та охорони навколишнього середовища, і багато університетів пропонують програми та можливості для досліджень, пов'язані з цими темами.

Франція відома своїм мистецтвом, культурою та історією, також пропонує різноманітні високоякісні освітні програми. У країні є багато престижних університетів і дослідницьких установ, що приваблюють студентів, які цікавляться мистецтвом, гуманітарними та природничими науками.

Японія є привабливим місцем для студентів, які цікавляться технологіями, технікою та бізнесом. Країна пропонує унікальний культурний досвід і надає різні стипендії та гранти для іноземних студентів.

Ірландія, з її сильним акцентом на дослідженнях та формуванні практичних навичок, а також різноманітним спектром програм та гостинною культурою, приваблює багатьох іноземних студентів. Країна відома своєю високоякісною освітою, і багато університетів пропонують можливості для практичного досвіду та стажування.

Італія має багату культурну спадщину, прекрасні історичні міста та всевітньо відому кухню, а також сильну систему освіти. Вартість життя в Італії є відносно низькою порівняно з іншими країнами Західної Європи, що робить її доступним варіантом. Крім того, центральне розташування країни в Європі дозволяє студентам легко подорожувати до інших частин континенту.

5. *Моральний авторитет.* Моральний авторитет держави можна визначити як сукупність уявлень міжнародної спільноти про її етичність, відповідальність і послідовність у дотриманні норм міжнародного права та загальнолюдських цінностей. Він формується через внутрішню політику держави, зокрема рівень дотримання прав людини, демократичність інститутів, верховенство права, а також через її зовнішньополітичну поведінку. Суттєву роль у формуванні морального авторитету відіграє участь держави у діяльності міжнародних організацій, зокрема Організація Об'єднаних Націй, а також підтримка міжнародно-правових норм і режимів. Як зазначає Марта Фіннемор, держави, які дотримуються міжнародних норм, не лише підвищують власну легітимність, але й сприяють їх інституціоналізації на глобальному рівні [7, р. 111].

Необхідно підкреслити, що водночас моральний авторитет не є статичним ресурсом. Його рівень може знижуватися у разі розбіжностей між де-

кларованими цінностями та реальною політикою держави. Як зазначає Роберт Кеохейн, довіра в міжнародних відносинах є вразливою і потребує постійного підтвердження через послідовну поведінку [8, р. 112]. Як приклад, історично США володіли великою м'якою силою не лише завдяки культурі, але й моральному авторитету – це була нація свободи, прав людини та демократії.

Кожна країна формує власну модель зовнішньополітичного впливу, спираючись на специфічні ресурси та стратегічні пріоритети. Сполучені Штати використовують глобальний культурний та інформаційний вплив, а також технологічне лідерство. ЄС робить акцент на поширенні нормативних стандартів і демократичних цінностей. Китай активно поєднує культурну дипломатію з економічними інвестиційними проектами, що дозволяє йому розширювати політичний вплив у різних регіонах світу. Південна Корея демонструє ефективність культурної дипломатії через глобальну популярність національної попкультури. Національні ресурси та стратегічні пріоритети держав формують власні моделі «м'якої сили» держав, що зумовлює багатоваріантність підходів до її реалізації у сучасній світовій політиці.

Культурна дипломатія, глобальні медіа, освітні обміни та формування морального авторитету держави – це впливові інструменти реалізації «м'якої сили» держави. Стрімкий розвиток ІТ-технологій є причиною появи нових інструментів «м'якої сили». Цифрові технології та соціальні мережі істотно розширюють можливості держав щодо формування міжнародного іміджу та впливу на глобальну аудиторію. «М'яка сила» не втрачає своєї актуальності, а трансформується, інтегруючись із «жорсткою» силою в межах концепції «розумної сили».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Woods K. Understanding the Global Soft Power Index 2025. *BrandFinance*. February 20, 2025. URL: <https://brandfinance.com/insights/understanding-the-global-soft-power-index-2025> (accessed date: 18.04.2026).
2. The Most Visited Countries in the World 1995–2025. *World Tourism Rankings*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=FaMAx2OiZAQ> (accessed date: 18.04.2026).
3. Chung K. Y. Media as soft power: the role of the South Korean media in North Korea. *The Journal of International Communication*. 2019. Vol. 25, Issue 1. P. 137–157. DOI: <https://doi.org/10.1080/13216597.2018.1533878>
4. Ortiz-Ospina E. The rise of social media. *Our World in Data*. September 18, 2019. URL: <https://ourworldindata.org/rise-of-social-media> (accessed date: 18.04.2026).

Секція: Міжнародні відносини

Дика П. Я.

Think tank як інструмент протидії інформаційним
загрозам в Україні. 75

Кислова К. О.

Еволюція дипломатії: від традиційних практик до цифрових
форм комунікацій 79

Корнейко А. М.

Анатомія загроз: приховані ризики сучасних міграційних
хвиль 83

Коротков Д. С.

М'яка сила як ресурс впливу: інструменти, показники
та сучасні практики 95

Павленко С. Б.

Вплив неурядових організацій на міжнародну політику..... 100

Пастоцьук Д. О.

Еволюція міжнародного захисту прав ЛГБТ-спільнот:
від стигматизації до формування універсальних стандартів.. 104

Чабан Я. В.

Роль G7 та G20 у формуванні міжнародних відносин
в умовах розвитку ШП та цифровізації.. 110

Наукове видання

ЦИФРОВА МОДЕРНІСТЬ І ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ: НОВІ РИЗИКИ, НОВІ РАЦІОНАЛЬНОСТІ

Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції
(м. Харків, 30 квітня 2026 р.)

Редактор *Т. О. Чернишова*

Підписано до друку 04.05.2026. Формат 60×84/16.
Ум. друк. арк. 6,9. Обл.-вид. арк. 6. Тираж 100 пр. Зам. № 662

ТОВ «Видавничий дім «Право»,
вул. Харківських Дивізій, 11/2, м. Харків, Україна
Для кореспонденції: а/с 822, м. Харків, 61023, Україна
Тел.: (050) 409-08-69, (067) 574-81-20
Вебсайт: <https://pravo-izdat.com.ua>
E-mail для замовників послуг: verstka@pravo-izdat.com.ua
E-mail для покупців: sales@pravo-izdat.com.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 8024 від 05.12.2023

Виготовлено ТОВ «Промарт Плюс»,
вул. Весніна, 12, м. Харків, 61023, Україна,
тел. (097) 445-07-79
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 8388 від 16.07.2025